

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แมงลัก (*Ocimum americanum*L.)เป็นพืชผักเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่ง ที่มีการส่งออกไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2549 การส่งไปแมงลักเฉพาะที่มีใบรับรองปลอดศัตรูพืช ทั้งยุโรปและเอเชีย ปริมาณ 28,475 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 836,445 บาท โดยมีการส่งไปสหภาพยุโรปมากที่สุด 18,444 กิโลกรัม รองลงมาเป็นภายใน ทวีปเอเชีย ปริมาณ 10,033 กิโลกรัม (พวงผกาและคณะ, 2550)

การส่งออกผักไทยไปญี่ปุ่นและยุโรป มีปัญหาและข้อจำกัดมากเกี่ยวกับสารพิษตกค้างและมีแมลงติดไปในผัก ตลอดจนจุลินทรีย์ปนเปื้อนที่อาจเป็นอันตราย เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ไทยเสียโอกาสในการส่งออกผักไปต่างประเทศอย่างมาก และเกิดผลกระทบต่อธุรกิจอาหารไทยในต่างแดน(พีรเดช, 2555)ปัญหาสารเคมีกำจัดศัตรูพืชปนเปื้อนกำลังอยู่ในขั้นวิกฤต จากสถิติการแจ้งเตือนของสหภาพยุโรปที่พบว่าสินค้าผักผลไม้จากประเทศไทยปนเปื้อนสารเคมีเกินค่ามาตรฐานมากที่สุด ในขณะที่การส่งออกผักผลไม้ที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นประเทศผู้นำเข้ารายอื่น และความไม่ปลอดภัยในผักมีสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพเกษตรกรและผู้บริโภคคนไทย(มูลนิธิชีววิถี, 2554)กรมวิชาการเกษตรประกาศชะลอการส่งออกพืชผัก 5 กลุ่ม 16 ชนิดด้วยไปสหภาพยุโรปเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554ซึ่งรวมถึงแมงลักด้วยปัญหาการส่งออกพืชผักมี 3 ประการคือ การปนเปื้อนจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในขั้นตอนการผลิต การปนเปื้อนจุลินทรีย์จากดิน มูลสัตว์ ปุ๋ยชีวภาพ สภาพแวดล้อมและจากผูปฏิบัติงานในระหว่างคัดเลือกและบรรจุ สุดท้ายเป็นการปนเปื้อนแมลงต้องห้ามสำหรับประเทศคู่ค้า ได้แก่ แมลงวันหนอนชอนใบ รองลงมาคือแมลงหวี่ขาวและเพลี้ยไฟ ดังนั้นจึงใช้การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานด้วยการใช้วิธีกล วิธีเขตกรรม (พูลสุข, 2537) ร่วมกับสารสกัดจากพืชสมุนไพรสลัดกับสารชีวภัณฑ์ จึงเป็นแนวทางหนึ่ง เพื่อให้ได้ผลผลิตปลอดสารพิษ โดยเน้นวิธีการป้องกันและควบคุมกระบวนการผลิต ให้ได้คุณภาพสินค้าปลอดภัยปลอดศัตรูพืช(กรมวิชาการเกษตร, 2550) และกระบวนการคัดบรรจุต้องมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามระบบการผลิตที่ดี ในการส่งออกผักไปต่างประเทศ(กรมวิชาการเกษตร, 2552) จึงจำเป็นต้องประเมินสถานการณ์การใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชของเกษตรกรและพืชตกค้างในแมงลัก วิธีการควบคุมศัตรูสำคัญของแมงลักแบบปลอดสารพิษ และการลดการปนเปื้อนของแมลงในขั้นตอนการ

คัดและบรรจุเพื่อพัฒนาวิธีการผลิตแมงลักให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดของประเทศนำเข้าและ ขณะเดียวกันเป็นสินค้าที่ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภคภายในประเทศด้วย

ประเทศไทยจัดเป็นหนึ่งในผู้ผลิตอาหารรายใหญ่ของโลก จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัว ตามมาตรฐานใหม่ๆ ที่ได้กำหนดขึ้น สำหรับเกษตรกรและผู้ประกอบการเพื่อการส่งออก จำเป็นเร่ง พัฒนาระบบการผลิตให้เข้าสู่มาตรฐาน GAP และ ยังต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของประเทศคู่ค้าที่ อาจมีมาตรการกีดกันทางการค้าในเรื่องคุณภาพสินค้าเกษตรที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากลที่มีการ ปนเปื้อนสารพิษตกค้าง และชิ้นส่วนแมลงที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคในประเทศคู่ค้าของ ประเทศไทย จึงจำเป็นต้องเร่งหาวิธีการพัฒนาคุณภาพการผลิตแมงลักให้ขึ้นไปตามมาตรฐาน ประเทศคู่ค้าเพื่อที่จะสามารถส่งแมงลักออกไปยังตลาดโลกได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการส่งออกผักไปยังประเทศคู่ค้าโดยเฉพาะ สหภาพยุโรปในเรื่อง การปนเปื้อนสารเคมี และชิ้นส่วนแมลง โดยใช้ตัวอย่างผักเป็นแมงลัก
2. เพื่อผลิตแมงลักให้ได้มาตรฐานการส่งออกและปลอดภัยต่อผู้บริโภคทั้งในและ ต่างประเทศ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การผลิตแมงลักปลอดสารพิษใช้สารชีวภัณฑ์หรือสารสกัดจากพืช

1.4 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

เลือกแนวทางการผลิตแมงลักแบบปลอดสารพิษเพื่อการส่งออกโดยวิธี biointensive pest control ด้วยสารกลุ่ม GRAS ตลอดจนสารชีวภัณฑ์และสารสกัดจากพืชที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและ ไม่มีสารพิษตกค้าง เพื่อแก้ปัญหาสารเคมีเกษตรปนเปื้อนในแมงลักส่งออก

1.5 คำสำคัญของการวิจัย

มวนปีกแก้ว สารชีวภัณฑ์ แมงลัก

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ไปสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์ในการผลิตแมงลักคุณภาพมาตรฐานการส่งออกและสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาผักส่งออกไปยังประเทศสหภาพยุโรป
2. เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายและภาครัฐกิจใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาการปนเปื้อนสารเคมี